

Introduktion till diskursanalys

En föreläsning av Olov Aronson från KVANTILA

<https://www.kvantila.com/>

Föreläsningens innehåll

Syftet med dagens föreläsning är att ge en överblick av diskursanalytiska metoder.

Innehåll:

- Begreppet *diskurs*
- Kritisk diskursanalys
- Foucault-inspirerade metoder
- Diskurspsykologi

Begreppet *diskurs*

Begreppet *diskurs* har många olika betydelser, men det används oftast av forskare som gör vissa gemensamma antaganden:

- Att kommunicera med språk är en social handling med konkreta konsekvenser. När vi använder språk så beskriver vi inte bara verkligheten utan vi påverkar — eller skapar — den.

Begreppet *diskurs*, forts.

- Ord, kategorier, resonemang, logiker, normer och ideal förändras ständigt och är svåra att avgränsa.

Kritisk diskursanalys

Den kritiska diskursanalysen har fått sitt namn av dess tydliga politiska ställningstaganden och kritik av vissa sociala och ekonomiska strukturer. Ursprungligen var kritisk diskursanalys en utpräglat vänsterorienterad analysmetod som bl.a. ifrågasatte olika aspekter av kapitalismen.

Den kritiska diskursanalysen fokuserar på konkreta språkliga detaljer, såsom satsbyggnader, metaforer och konnotationer av ord.

Kritisk diskursanalys, forts.

Den kritiska diskursanalysen fokuserar på konkreta språkliga detaljer, såsom satsbyggnader, metaforer och konnotationer av ord.

Till exempel:

...det har begåtts misstag...

...extremister har idag protesterat...

...friheten måste försvaras...

Foucault-inspirerade metoder

Foucault intresserade sig inte för språkliga detaljer utan för förgivettagna sanningar, självklarheter och till synes objektiva kategorier.

Till exempel:

- moral och rätt
- människan
- den individuella fria viljan

Foucault-inspirerade metoder, forts.

Foucaults egen metod var historiskt orienterad. Han försökte till stor del beskriva hur olika förgivettagna sanningar hade utvecklats över tid.

Foucaults egen metod saknar en tydlig struktur och ett tydligt tillvägagångssätt.

Foucault-inspirerade metoder, forts.

En populär tillämpning av Foucaults synsätt i en strukturerad analysmetod är *What's the Problem Represented to Be?* (WPR) av Carol Bacchi.

Denna metod utvecklades för analys av policydokument, men den kan även användas för mycket annat.

Diskurspsykologi

Diskurspsykologiska undersökningar är orienterade mot individer, på samma sätt som psykologiska undersökningar i allmänhet.

Diskurspsykologin tar dock avstånd från den "vanliga psykologins" tro på objektiva, neutrala begrepp och kategorier.

Diskurspsykologi, forts.

Diskurspsykologiska studier utgår från att psykologiska kategorier och resonemang påverkar människor och inte bara beskriver dem.

Fokus ligger ofta på hur individer konstruerar olika resonemang om sig själva och sina liv för att göra dem begripliga och hanterbara.

Dvs. fokus är på hur individer
”make sense” av verkligheten.

Sammanfattning

Om du vill...

... analysera språkliga detaljer på ett politiskt sätt, välj att genomföra en kritisk diskursanalys.

... analysera förgivettagna sanningar som är spridda inom grupper eller institutioner, välj att använda en Foucault-inspirerad metod.

... analysera hur individer konstruerar meningsfulla beskrivningar av verkligheten, välj en diskurspsykologisk metod.

Vill du ha mer tips om metod och uppsatsskrivande?

Gå in på min hemsida: <https://www.kvantila.com>

Eller gå in på min Youtubekanal (bortse från att den heter just kvantitativmetod): <https://www.youtube.com/@kvantitativmetod>